29/06/2019

Γέροντας Εφραίμ: “Η πνευματική πατρότητα κατά τον απ. Παύλο”

/ Αγιορείτικα

Παρακολουθήστε ένα μικρό απόσπασμα από την ομιλία του Καθηγουμένου της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου από τον Λόφο του Γαλλίωνος στην Αρχαία Κόρινθο.

Το θέμα το οποίο ανέπτυξε ο Γέροντας Εφραίμ ήταν: “Η πνευματική πατρότητα κατά τον Απόστολο Παύλο”.

Ακολουθεί το κείμενο με την ομιλία:

Ὁ Χριστὸς ἀποκάλυψε τὸν Θεὸ Πατέρα στὸν ἄνθρωπο. «Οὐδὲ τὸν πατέρα τις

ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι». Μέσω τοῦ σαρκωθέντος, ἀναστάντος καὶ ἀναληφθέντος Χριστοῦ φανερώθηκεπλήρως ἡ πατρότητα τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἔννοια τῆς πνευματικῆς πατρότητος πηγάζει ἀπὸ τὴν ἀντίστοιχη ἀντίληψη τῆς πατρότητος τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς πατρικῆς σχέσεώς Του μὲ τοὺς ἀνθρώπους. Θεωρεῖται ὡς σύμβολο τῆς θείας πατρότητος,ἐνῶ ὁ πνευματικὸς πατέρας λειτουργεῖ στὴν Ἐκκλησία ὡς τύπος ἢ σύμβολο τοῦ Θεοῦ. Ἀπὸ τὸν Θεὸ Πατέρα προέρχεται «πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς», ὅπως τονίζει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στὰ πνευματικά του τέκνα, τοὺς Ἐφεσίους. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἦταν ὁ κατεξοχὴν πνευματικὸς πατέρας μὲ χιλιάδες πνευματικὰ τέκνα σὲ ὅλο τὸν τότε γνωστὸ κόσμο. Θὰ δοῦμε σὲ αὐτὴν τὴν ὁμιλία μας τὸν Ἀπόστολο Παῦλο ὡς πνευματικὸ πατέρα καὶ πῶς βίωσε ὁ ἴδιος τὴν πνευματικὴ πατρότητα.

Πῶς ἀποκτᾶται ἡ πνευματικὴ πατρότητα; Σίγουρα ὄχι μὲ τὴν δική μας προσπάθεια. Ἡ πνευματικὴ πατρότητα ἀποτελεῖ ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.Δὲν εἶναι χάρισμα ποὺ θὰ μποροῦσε κάποιος νὰ τὸ ἀποκτήσει ἀφ’ ἑαυτοῦ ἢ ἀποκλειστικὰ γιὰ τὸν ἑαυτό του. Ἀναπτύσσεται ὡς χάρισμα καὶ καρπὸς ἀγάπης καὶ φροντίδας γιὰ τὴν αἰώνια σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου ἀποκλειστικὰ μόνο ἐντὸς μίας προσωπικῆς σχέσεως μὲ τὸν ἄλλο, μόνο μέσα στὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ,τὴν Ἐκκλησία.

Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ δημιουργεῖ μία συγγένεια ὅλων τῶν μελῶν τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέει στοὺς Ἐφεσίους ὅτι δὲν εἶναι πλέον ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολίτες τῶν Ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ κάτι ἐπὶ πλέον, τοὺς τονίζει ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς ἐπέλεξε πρὸς καταβολῆς κόσμου καὶ μᾶς προόρισε «εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ». Τὴν υἱοθεσία προγευόμεθα μέσα στὴν οἰκογένεια τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ αὐτὴν ἐδῶ τὴν ζωὴ μὲ τὴν «ἀπαρχὴν τοῦ Πνεύματος», ἀλλὰ σὲ τέλειο βαθμὸ μετὰ τὸν θάνατό μας καὶ ἰδιαίτερα μετὰ τὴν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ, γι’ αὐτὸ καὶ «στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι». Ὁ πνευματικὸς πατέρας εἶναι τὸ κύριο πρόσωπο στὴν Θεανθρώπινη οἰκογένεια τοῦ Χριστοῦ.

Πνευματικὸς πατέρας μπορεῖ νὰ γίνει αὐτὸς ποὺ ἔχει καθαρθεῖ ἀπὸ τὰ πάθη, ποὺ ἀξιώθηκε θείου φωτισμοῦ, ἀλλὰ κυρίως αὐτὸς ποὺ ἔχει τὸ χάρισμα τῆς διακρίσεως τῶν πνευμάτων καὶ μπορεῖ νὰ γεννᾶ πνευματικά. Δὲν νοεῖται πνευματικὸς πατέρας δίχως πνευματικὰ τέκνα. Τονίζει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στοὺς ἀγαπημένους του Κορινθίους: «Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ᾽ ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νουθετῶ. Ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ᾽ οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα». Δὲν εἶναι τὸ χάρισμα τῆς διδασκαλίας, τῆς ὑψηλῆς διανοητικῆς γνώσεως ποὺ καταξιώνει τὸν πνευματικὸ πατέρα, ἀλλὰ τὸ ὅτι μπορεῖ νὰ ἀναγεννᾶ πνευματικῶς τοὺς

ἀνθρώπους«διὰ τοῦ εὐαγγελίου», διὰ τῶν λόγων τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἐκπορευομένης Χάριτος τῆς προερχομένης ἐκ αὐτῶν.

Ἡ πνευματικὴ πατρότητα ἐξαρτᾶται ἄμεσα ἀπὸ τὴν προσωπικότητα τοῦ πνευματικοῦ πατέρα.Ὁ πνευματικὸς πατέρας μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι πολιὸς Γέροντας, νὰ μὴν εἶναι κἂν κληρικός, ἀλλὰ κάποιος ἐνάρετος καὶ ἁγιασμένος ἁπλὸς μοναχός. Ἡ πατρότητα δὲν ὀφείλει νὰ πηγάζει ἀπὸ τὴν ἱερωσύνη, εἶναι χαρισματικὴ καὶ ἔχει προσωπικὸ χαρακτήρα. Τὸ χάρισμα αὐτὸ ὅμως ἀναπτύσσεται ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ Χριστοῦ.Ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὸ πρότυπο τῆς ἱερωσύνης ἀναφερόταν στὸν Πατέρα Του ὡς ἀνώτερό Του. Ὄχι ὡς πρὸς τὴν οὐσία τῆς Θεότητος, ἀλλὰ ὡς πρὸς τὸ αἴτιο. Ὁ Χριστὸς τὸ ἔχει ἀναφέρει: «Ὁ πατὴρ μού μείζων μού ἐστι».Ὁ Πατὴρ εἶναι ἡ πηγὴ καὶ ἀρχὴ τῆς Θεότητος, ὁ μόνος Θεογόνος, ὁ μοναδικὸς αἴτιος καὶ γιὰ τὸν Υἱὸ καὶ γιὰ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Ἴσως γι’ αὐτὸν τὸν λόγο ὑπάρχει στοὺς Δυτικοὺς ἡ ἔννοια τῆς ἀπολυτότητος τῆς ἱερωσύνης τοῦ Χριστοῦ καὶ γενικὰ τῆς ὑπερτονίσεως τῆς ἱερωσύνης. Εἶναι μία συνέπεια τῆς αἱρετικῆς τους διδασκαλίας, τοῦ φιλιόκβε. Εἰδικὰ στὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον φαίνεται ἡ ἀναφορὰ καὶ ἐξάρτηση τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὸν Πατέρα Του.Ἀναφέρουμε ἐνδεικτικὰ κάποια χωρία: «Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι».«Οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ οὐδέν, ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα». «Καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ».«Ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπε· πάτερ ἐλήλυθεν ἡ ὥρα». Ἡ πνευματικὴ πατρότητα εἶναι πάνω ἀπὸ τὴν χάρη τῆς ἱερωσύνης, ὅπως καὶ ὁ Θεὸς Πατέρας εἶναι ἀνώτερος ὡς πρὸς τὸ αἴτιο ἀπὸ τὸν Υἱὸ καὶ Λόγο τοῦ Θεοῦ.Ἔτσι καὶ στὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας ἔχουμε μεγάλους πνευματικοὺς πατέρες ποὺ δὲν εἶχαν τὴν χάρη τῆς ἱερωσύνης, ὅπως ὁ Μέγας Ἀντώνιος, ὁ Μέγας Παχώμιος, ὁ Ἀββᾶς Ὧρ ποὺ εἶχαν ὑπὸ τὴν καθοδήγησή τους χιλιάδες μοναχούς, ἀλλὰ καὶ ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Ἀθωνίτης ἦταν ἁπλὸς μοναχός. Αὐτοὶ ποὺ ἀναφέραμε δέχονταν τὴν ἐξαγόρευση ἀκόμα καὶ Ἀρχιερέων. Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶχε ὡς πνευματικὸ πατέρα του τὸν Μέγα Ἀντώνιο. Ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Ἰβηροσκητιώτης ποὺ ἔζησε τὸν 16ο αἰώνα ἂν καὶ ἦταν ἁπλὸς μοναχὸς λάμβανε τὴν εὐλογία καὶ ἄδεια τῶν Ἀρχιερέων καὶ ἐξομολογοῦσε τοὺς πιστούς.
Τὴν ἐπικύρωση στὴν κλήση τοῦ πνευματικοῦ πατέρα τὴν κάνει ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, λέγοντάς του μυστικὰ καὶ βεβαιώνοντας τὴν καρδιά του, «μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν», ὅπως εἶχε πεῖ καὶ στὸν Ἀπόστολο Πέτρο. Αὐτὸ τὸ ἔργο εἶναι ἀποστολικό, εἶναι σωτηριῶδες, εἶναι πολὺ ὑψηλό. Ὁ πνευματικὸς πατέρας γίνεται Χριστοειδής, σύμμορφος τοῦ Χριστοῦ, ἐπιτελεῖ τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ. Τὸ νὰ σαγηνεύει κάποιος ψυχὲς καὶ νὰ τὶς ὁδηγεῖ στὸν Χριστό, στὴν ὁδὸ τῆς σωτηρίας δὲν εἶναι ἁπλὴ ὑπόθεση.«Ἡ Ὀρθόδοξη Παράδοση τοποθετεῖ τὸν πνευματικὸ πατέρα σὲ ὑψηλὴ θέση. Καὶ ἡ διατήρησή του στὴν θέση αὐτή, χωρὶς παραποίηση ἢ παράχρηση, εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὴν σωστὴ καλλιέργεια τῆς πνευματικῆς ζωῆς

τῶν πιστῶν, μοναχῶν καὶ κοσμικῶν».

Ποιός εἶναι ὁ σκοπός, ὁ ρόλος τοῦ πνευματικοῦ πατέρα στὴν ζωὴ τῶν πιστῶν;Δὲν εἶναι ὅπως νομίζουν πολλοί, ὅτι ὁ ἱερέας πνευματικὸς ἐξομολόγος δίνει τὴν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν μὲ τὸ μυστήριο τῆς ἐξομολογήσεως. Γιατὶ ὅπως ἔχουμε πεῖ καὶ παραπάνω πνευματικὸς πατέρας μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ κάποιος ποὺ δὲν ἔχει τὴν ἱερωσύνη. Ὁ κύριος σκοπὸς τοῦ πνευματικοῦ πατέρα εἶναι νὰ ὁδηγεῖ τὰ πνευματικά του τέκνα στὸν Χριστό, νὰ τοὺς «μορφώνει» τὸν Χριστὸ στὶς καρδιές τους. Γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στοὺς Γαλάτας: «τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν».Ὁ Ἀπόστολος κοπίαζε, πονοῦσε, ἀνάλωνε τὸν ἑαυτό του σὲ αὐτὸ τὸ ἔργο. Αἰσθανόταν τὶς ὠδίνες ποὺ βιώνει μία ἔγκυος γυναίκα κατὰ τὸν τοκετό, ἀλλὰ στὴν περίπτωση τοῦ Παύλου ὁμιλοῦμε γιὰ πνευματικὲς ὠδίνες καὶ πνευματικὴ γέννηση. Ὁ μοναδικός του πόθος, ἡ ἔγνοια του, ἡ φροντίδα του ἦταν πῶς νὰ ὁδηγήσει ἁπλανῶς, νὰ ἀναβιβάζει σὲ ὑψηλὴ πνευματικὴ γνώση «ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν», νὰ μορφώσει τὸν Χριστὸ στὶς καρδιὲς τῶν πνευματικῶν του τέκνων. Ἔργο τοῦ πνευματικοῦ πατέρα δὲν εἶναι νὰ ἐξουσιάζει τὰ πνευματικά του τέκνα, ἀλλὰ νὰ τὰ στηρίζει, νὰ τὰ νουθετεῖ, νὰ τὰ παρηγορεῖ καὶ νὰ τὰ ὁδηγεῖ ἐν ἐλευθερίᾳ στὴν τελειότητα τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, στὴν ὁδὸ τῆς θεώσεως. Νὰ τοὺς γνωρίζει καὶ νὰ τοὺς προσφέρει τὸν Χριστό. Ὅπως γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στὰ πνευματικά του τέκνα στοὺς Κολασσαεῖς: «Ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν (δηλαδὴ τὸν Χριστό) νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». Θέλει ὁ Ἀπόστολος νὰ καταστήσει κάθε πνευματικό του τέκνο τέλειο ἐν Χριστῷ. Μόνο τότε θὰ βρεῖ ἀνάπαυση. Θεωρεῖ τὸν ἑαυτό του, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τὸν ἔχει θέσει σὲ αὐτὴν τὴν διακονία, γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ μεταδώσει, νὰ ἀποκαλύψει «τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν», νὰ κάνει γνωστὸ στὰ πνευματικά του τέκνα νουθετώντας καὶ διδάσκοντάς τα «ἐν πάσῃ σοφίᾳ», «τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου», ποὺ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ «ὁ Χριστὸς ἐν ὑμῖν».

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅπως καὶ κάθε πνευματικὸς πατέρας πρέπει νὰ ἔχει πνευματικὸ πλοῦτο, νὰ ἔχει ἀποθέματα πνευματικὰ γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ δώσει καὶ σὲ ἄλλους καὶ κυρίως στὰ πνευματικά του τέκνα, ὅταν κριθεῖ ἀπαραίτητο. Γράφει στὰ πνευματικά του τέκνα ποὺ βρίσκονται στὴν Ρώμη, «ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς». Θέλει, ζητᾶ, ἐπιθυμεῖ διακαῶς νὰ τοὺς μεταδώσει πνευματικὰ χαρίσματα.Ἐπιμένει στὴν ἐσωτερικὴ ἐν Χριστῷ ζωή. Τὰ πνευματικά του τέκνα νὰ κραταιωθοῦν «διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις» αὐτῶν. Δὲν θέλει τὰ πνευματικά του τέκνα νὰ μένουν στάσιμα ἢ νὰ εἶναι ἀμέτοχοι τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐμπειρικῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ. Θέλει νὰ γνωρίσουν

«τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ» γιὰ νὰ γεμίσουν τὶς καρδιές τους μὲ ἀρετὲς καὶ κάθε οὐράνια εὐλογία τοῦ Θεοῦ, νὰ καταστοῦν πλήρεις «εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ».

Πνευματικὸς πατέρας γίνεται κάποιο συνειδητὸ μέλος τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ ἔχοντας μία προσωπική, ὑπεύθυνη σχέση ἀγάπης μὲ τὰ ἄλλα μέλη τοῦ ἰδίου Σώματος, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀναγνωρίζεται ἡ πνευματικὴ καὶ πατρικὴ ἰδιότητα τοῦ προσώπου του. Ἡ ἀναγνώριση αὐτὴ λειτουργεῖ ἀμφίδρομα, ὥστε μποροῦμε νὰ ποῦμε κατὰ κάποιο τρόπο ὅτι καὶ τὰ πνευματικὰ τέκνα «ἀναγεννοῦν» τὸν πνευματικό τους πατέρα.Τρέφουν τέτοια ἀγάπη, ἐμπιστοσύνη καὶ πνευματικὴ οἰκειότητα μὲ τὸν πνευματικό τους πατέρα, ὥστε καὶ ὁ πνευματικὸς πατέρας κατὰ κάποιο τρόπο νὰ τρέφεται ἀπὸ τὴν ἀγάπη τους. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὁμολογεῖ ὅτι τὰ πνευματικά του τέκνα στὴν Γαλατία βιώνουν καὶ ἐκδηλώνουν τέτοια ἀγάπη πρὸς αὐτόν, ὥστε ἂν ἦταν δυνατὸν θὰ ἔβγαζαν τοὺς ὀφθαλμούς τους καὶ θὰ τοὺς προσέφεραν σὲ αὐτόν. Ὁ Ἀπόστολος Τίτος, πνευματικὸ τέκνο τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, μεταφέρει σὲ αὐτὸν «τὴν ἐπιπόθησιν, τὸν ὀδυρμόν, τὸν ζῆλον», ποὺ ἔδειχναν τὰ πνευματικὰ τέκνα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὴν Κόρινθο γι’ αὐτόν, ὥστε τὸ γεγονὸς αὐτὸ τὸν ἔκανε νὰ χαίρεται καὶ νὰ καυχᾶται.
Τὰ πνευματικὰ τέκνα ὑπακούουν στὸν πνευματικό τους πατέρα μὲ πολλὴ ἐμπιστοσύνη. Ποτὲ δὲν προτάσσουν τὴν λογικὴ ἀλλὰ τὴν πίστη. Γίνονται «μωροὶ διὰ Χριστόν». Ὅπως λέει ὁ Παῦλος στὰ προσφιλῆ του πνευματικὰ τέκνα τῆς Κορίνθου, «εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός», γιατὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ ἀποβάλουν τὴν κακία καὶ τὰ πάθη τους καὶ θὰ ἐνδυθοῦν τὸν Χριστό.Ὀφείλουν νὰ ἐκφράζουν εὐχαριστία καὶ εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν πνευματικό τους πατέρα, γιατὶ αὐτὸς τοὺς κατέστησε μετόχους τῆς θείας ζωῆς καὶ υἱοθεσίας. Ὑπάρχει τέτοια ἕνωση μεταξὺ πνευματικοῦ πατέρα καὶ πνευματικοῦ τέκνου ποὺ ὑπερβαίνει ἀκόμα καὶ αὐτὴν τὴν σχέση τῶν σαρκικῶν γονέων μὲ τὰ τέκνα τους. Σὲ πολλὲς περιπτώσεις μπορεῖ νὰ χωρίζονται τοπικὰ λόγῳ μεγάλων ἀποστάσεων, ὅμως εἶναι ἑνωμένοι πνευματικά, ἐν Χριστῷ, μὲ ἄρρηκτους καὶ αἰωνίους δεσμούς. Κοινωνεῖ ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλο στὶς θλίψεις καὶ τὶς χαρές. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει ὅτι οἱ θλίψεις του γίνονται ἡ δόξα τῶν πνευματικῶν του τέκνων.Ὁ ἴδιος γίνεται θυσία γιὰ νὰ ζήσουν τὰ πνευματικά του τέκνα: «Χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν». Αὐτὸ εἶναι ἕνα χαρακτηριστικὸ τοῦ πνευματικοῦ πατέρα, ἡ ἀνιδιοτέλεια σὲ ὅλες τὶς διαθέσεις του, τὶς κινήσεις του, τὶς ἐνέργειές του. Κενώνει τὸν ἑαυτό του, κατεβαίνει στὸν ἅδη, ἀσθενεῖ, βιώνει τὸν θάνατο γιὰ νὰ ζήσουν τὰ πνευματικά του τέκνα. Εὔχεται νὰ γίνει «ἀνάθεμα ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν» του, τῶν πνευματικῶν του τέκνων. Θυσιάζεται ποικιλοτρόπως γιὰ νὰ ἐνδυναμωθοῦν, νὰ καταρτισθοῦν πνευματικῶς τὰ πνευματικὰ τέκνα του. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὁμολογεῖ γιὰ τοὺς πεφιλημένους του Κορινθίους: «Χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ

δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν». Ἐπίσης στοὺς Κολασσαεῖς λέγει: «Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου».Αὐτὴ ἡ χαρὰ ποὺ ἔχει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, νὰ θλίβεται γιὰ τὸν Χριστὸ χάριν τῶν πνευματικῶν του τέκνων, προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐμπειρικὴ γνώση ποὺ ἔχει ἀποκτήσει, ὅτι οἱ θλίψεις γιὰ τὸν Χριστὸ εἶναι καὶ ἡ δόξα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ δόξα τοῦ Χριστοῦ. Γι’ αὐτὸ προτρέπει καὶ ὁμολογεῖ γιὰ τοὺς Φιλιππησίους, «ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν».

Τὸ χάρισμα τῆς διακρίσεως, ὅπως προαναφέραμε εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὸν πνευματικὸ πατέρα. Τότε καὶ μόνοκάνει σωστὴ διάγνωση τῆς πνευματικῆς κατάστασης τοῦ πνευματικοῦ του τέκνου. Ἔτσι βοηθᾶ μὲ κάθε τρόπο στὴν πνευματικὴ καρποφορία ἀξιοποιώντας τὸ χάρισμα τοῦ καθενός. Σκοπὸς τῆς ποιμαντικῆς καθοδήγησης δὲν εἶναι ὁ πειθαναγκασμὸς τοῦ πιστοῦ,ἀλλὰ ἡ καθοδήγησή του μέσα στὸ πνεῦμα τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας. Μόνο ὅταν διασφαλίζεται ἡ ἐλευθερία τῶνἀνθρώπων γεννιοῦνται ὑγιὴ πνευματικὰ τέκνα, ὁλοκληρωμένα πρόσωπα.Στοὺς Γαλάτας ὁ Ἀπόστολος Παῦλος συστήνει: «Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν, ᾗ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε». Δὲν θέλει τὰ πνευματικά του τέκνα νὰ αἰσθάνονται ὅτι καταπιέζονται, ὅτι βρίσκονται ὑπὸ ζυγὸ δουλείας, ἀλλὰ ἐλεύθερα νὰ ἀγωνίζονται τὸν «καλὸν ἀγῶνα», ἐλεύθερα νὰ ὑπακούουν στὶς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πνευματικοῦ τους πατέρα. Ὁ πνευματικὸς πατέρας εἶναι ὁ χαρισματικὸς μυσταγωγὸς στὴν ζωὴ τοῦ Πνεύματος.Σκοπὸς τῆς πνευματικῆς ζωῆς εἶναι ἡ ἀπόκτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, γι’ αὐτὸ ἐξάλλου λέγεται καὶ πνευματικὴ ζωή. Καὶ ὅπως λέει ὁ Παῦλος στὰ πνευματικά του τέκνα τῆς Κορίνθου «οὗ τὸ Πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία». Δὲν μπορεῖ νὰ γίνει κάποιος πραγματικὰ ἐλεύθερος, νὰ αἰσθανθεῖ ἐλευθερία ἀπὸ τὰ πάθη, ἂν δὲν ἐνεργεῖ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα μέσα στὴν καρδιά του.

Ὁ πιστὸς γιὰ νὰ θεραπευτεῖ, νὰ καθαριστεῖ ἀπὸ τὰ πάθη, νὰ βιώσει τὴν θεία Χάρη ἔχει ἀνάγκη τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὅπως λέει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶναι «ἐνεργὴς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τὲ καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας». Ὁ πνευματικὸς πατέρας ὀφείλει νὰ προσφέρει στὸ πνευματικό του τέκνο αὐτὸν τὸν λόγο, τὸν ἰδιαίτερο, τὸν προσωπικό, τὸν διακριτικὸ λόγο πρὸς σωτηρία. Πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε ἕτοιμος νὰ δίνει λόγο καὶ ὅταν τοῦ ζητηθεῖ, ἀλλὰ καὶ ὅταν τὸν παρακινήσει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο. Σὲ αὐτὸν τὸν διακριτικό, διορατικὸ λόγο ἀναφέρεται καὶ ἡ περίπτωση στὸ Γεροντικὸ ποὺ κάποιος ζητᾶ μὲ πόνο καὶ ἐπιμονὴ ἀπὸ τὸν ἀββᾶ Εὐπρέπιο, «ἀββᾶ, εἰπὲ λόγον, πῶς θὰ σωθῶ;». Συνάντησα ἕναν ἀγωνιζόμενο λαϊκὸ ἐκτὸς Ἁγίου Ὄρους, ὁ ὁποῖος μοῦ

εἶπε ὅτι εἶχε τρία χρόνια νὰ ἐπισκεφθεῖ τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἀλλὰ αὐτὰ τὰ τρία χρόνια τὸν συντηροῦσε πνευματικὰ ἕνας λόγος ποὺ τοῦ εἶχε πεῖ τότε ἕνας Ἁγιορείτης μοναχός. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος συστήνει στὸ πνευματικό του τέκνο, τὸν Ἀπόστολο Τιμόθεο: «Κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως».

Ἀνάλογα μὲ ποιά εἶναι τὰ πάθη τοῦ πνευματικοῦ του τέκνου ὁ πνευματικὸς πατέρας πρέπει μὲ σύνεση καὶ μεθοδικὰ νὰ φροντίζει ποιά θεραπευτικὴ ἀγωγὴ θὰ ἀκολουθήσει. Δὲν βιάζεται γιὰ νὰ πετύχει τὸν σκοπό του. Γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος σὲ κάποια πνευματικά του τέκνα ποὺ ἀκόμα βρίσκονταν σὲ νηπιακὴ πνευματικὴ κατάσταση: «Γάλα ὑμᾶς ἐπότισα καὶ οὐ βρῶμα οὔπω γὰρ ἠδύνασθε ἀλλ᾽ οὔτε ἔτι νῦν δύνασθε».Τὸ γάλα εἶναι ἡ πράξη, ἡ πρακτικὴ ζωὴ μὲ ἐπιμέλεια στὴν τήρηση τῶν ἐντολῶν. Ἡ στερεὰ τροφὴ εἶναι ὁ φωτισμός, ἡ ἀπόκτηση πνευματικῆς γνώσης μὲ τὴν πίστη τῆς θεωρίας καὶ βίωση τῆς θείας Χάριτος. Ὁ στόχος του καὶ ἡ ἐπιθυμία του ἦταν νὰ ἀναβιβασθοῦν, νὰ μεθηλικιωθοῦν ὅλα τὰ πνευματικά του τέκνα «εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ».

Ὁ πνευματικὸς πατέρας φροντίζει νὰ παραδώσει στὰ πνευματικά του τέκνα αὐτὰ ποὺ καὶ ὁ ἴδιος παρέλαβε ἀπὸ τὸν δικό του πνευματικὸ πατέρα. Αὐτὴ εἶναι ἡ πραγματικὴ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας. Ὅσα ἀπὸ τὰ πνευματικὰ τέκνα ἀποδειχθοῦν ἄξια αὐτῆς τῆς εὐλογίας θὰ παραλάβουν ἐμπειρικὰ ὅλη τὴν διδαχὴ καὶ ἐμπειρία ὡς παρακαταθήκη γιὰ νὰ μπορέσουν στὴν συνέχεια νὰ τὴν μεταλαμπαδεύσουν στοὺς ἑπομένους, στὰ δικά τους πνευματικὰ τέκνα. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στὸ ἄξιο πνευματικό του τέκνο, τὸν Ἀπόστολο Τιμόθεο, συμβουλεύει μὲ πόνο καὶ ἀγάπη «τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν».

Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος εἴτε βρίσκεται σὲ πλάνη καὶ ἀπέχει ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη πνευματικὴ ζωὴ εἴτε δυστυχεῖ μέσα στὴν παντοειδὴ ἁμαρτωλότητά του. Ἔχει ἀνάγκη σήμερα ὁ κόσμος ὄχι ἀπὸ λόγια καὶ ἄμβωνες, ἀλλὰ ἀπὸ πνευματικοὺς πατέρες ποὺ θὰ ἀγκαλιάζουν τοὺς πονεμένους, τοὺς θλιβομένους, τοὺς πλανεμένους, ποὺ θὰ ψάχνουν γιὰ τὰ ἀπολωλότα πρόβατα γιὰ νὰ τοὺς προτρέψουν σὲ μετάνοια...«χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσι μετανοίας».Αὐτοὶ θὰ εἶναι οἱ καλοὶ ποιμένες σύμφωνα μὲ τὸ πρότυπο τοῦ Χριστοῦ, ποὺ θὰ θυσιάζουν τὴν ψυχή τους ὑπὲρ τῶν προβάτων, τῶν πνευματικῶν τους τέκνων. Θὰ κουράζονται, θὰ πονοῦν γιὰ νὰ μορφώσουν τὸν Χριστὸ στὶς καρδιὲς τῶν πνευματικῶν τους τέκνων, ὅπως ἔκανε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος,«τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν».

Νὰ εὐχόμαστε ὁ Κύριος νὰ δώσει νὰ ἀναδειχθοῦν καὶ στὶς ἡμέρες μας πνευματικοὶ πατέρες στὸ ὕψος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Βέβαια αὐτὸ μπορεῖ νὰ φαίνεται

ἀνέφικτο, ἀλλὰ τουλάχιστον νὰ ἔχουν τὸ πνεῦμα τοῦ Παύλου, νὰ ἐνστερνίζονται καὶ νὰ ἀγωνίζονται σύμφωνα μὲ τὴν διδασκαλία του. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἦταν ὁ κατεξοχὴν πνευματικὸς πατέρας. Ἐμεῖς εἴτε εἴμαστε πνευματικοὶ πατέρες εἴτε πνευματικὰ τέκναἂς γίνουμεμιμητές του, ὅπως καὶ αὐτὸς τοῦ Χριστοῦ, καθὼς ἔλεγε στὰ ἀγαπημένα του πνευματικὰ τέκνα, τοὺς Κορινθίους: «Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ». Ἀμήν.